

Referat af projektmøde ”ROBUST, træer til fodring”

Hvornår:	Den 2/12 2020 kl. 10.00-12.00
Sted:	Onlinemøde Teams
Deltagere:	Camilla Kramer, Rikke Thomsen (Center for Frilandsdyr) Birgitte Kjemtrup Høyer (ØkologiRådgivning Danmark), Iben Alber Christiansen, Mette Kronborg (Økologisk Landsforening) Anders Kruse Elmholdt (Skovdyrkerne) Mads Helms (Landmand, Sommerbjerg I/S) Rasmus Halfdan Jørgensen (Skovskolen, Københavns Universitet)
Referent:	Rikke Thomsen

Dagsorden

1. Præsentationsrunde
2. Formål med mødet og eksempler på fodertræer (Camilla)
3. Ønsker til fodertræer fra et fodringssynspunkt (Birgitte K. H.)
4. Hvilke fodertræer findes pt, som vi kan bruge til analyse og foderforsøg (artsoversigt), og hvordan høster vi fra dem? (Anders E)
5. Diskussion
 - a. Hvor meget skal vi tage med til prøverne:
 - i. Kun blad (så vidt muligt)
 - ii. Blad plus småkviste
 - iii. Alder på skuddene?
 - iv. Hvor på træet skal de tages?
 - b. Hvornår og hvor mange prøver:
 - i. Budget og muligheder (Camilla)
 - ii. Antal prøver over årstid?
 - iii. Få træer, men fx 6 prøver gennem vækstsæson af fodertræ, mineralanalyser kun på fx 3 af analyserne.
 - iv. Blandet, få følges intensivt og mange bliver fulgt kun en gang (evt uden mineralanalyse).
6. Problematik omkring 100% øko fodring og afprøvning af konventionelle træer
7. Andet?

Referat

Litteratur som Camilla viste tabeller fra samt præsentationer fra Camilla, Birgitte og Anders ligger på One Drive under AP 2.3.

Ad. 2 Målet med AP. 2.3. er at lave analyser af udvalgte fodertræer og foderplaner ud fra disse. Der laves efterfølgende afprøvning, hvor løv/ved udfodres til en mindre gruppe malkekøer/goldkøer, for at undersøge deres præference for foderet samt undersøge de praktiske omstændigheder ved brug af løv/ved som fodertilskud.

Formålet med dette møde er, at vi kommer i gang med at planlægge foderanalyserne, så de første kan blive taget i foråret.

Ad.3 Kort oplæg fra Birgitte Kjemtrup Høyer

Vigtigt indhold i løv/ved fra træerne som tilskud til foderblanding: AAT (protein der fordøjes i tarm), råfedt, natrium og calcium. PBV-indholdet skal ligge lavt, da det belaster ko og miljø. PBV ligger i forvejen med et højt niveau i græs, som er en stor andel af øko køernes foderration.

Obs. på at en ko æder meget store mængder foder pr dag, så hvis det fx ønskes at lave hø ud af træerne, skal der meget store mængder til. Vi skal satse på 1-2 kg TS pr ko fra løv/ved i foderblandingen.

I forhold til hvilke træer der skal vælges, foreslår Birgitte, at der tages udgangspunkt i de træer som vildtet gerne vil æde, da køer formentlig vil have samme præferencer.

Ad. 4 Kort oplæg fra Anders E.

Rødel, Pil (Båndpil og Gråpil), Tjørn og Sargents æble er interessante træarter til fodertræer, og disse er tilgængelige i områderne omkring ejendommene (Mads og Gert). Røn kunne også være interessant. Gamle analyser af indhold i løv/ved fra forskellige træarter er også brugbare, da der ikke er sket meget forædling de senere år. Pil og poppel er undersøgt mht. udbytte (kg tørstof de kan levere), som måske kan bruges. Hvilke pilekloner der er mest eftertragtede af vildtet, kan Ny Vrå nok svare på. Elm og ask er også interessante, men har problemer med sygdomme. Det tyder dog på, at der er en robust ask-klon, som kunne være interessant i forhold til at klare sygdomme. Så på sigt, kunne denne også være interessant at tage med. Hjertebladet el og hvidpil findes ikke i nærheden af de to ejendomme (Mads og Gert) eller andre steder i nærheden, så dem tager vi ikke med.

Asp er nemmere at få fat i end ask, men den vokser meget vildt (rods kud). Ask er der ikke så meget af i forhold til at få store nok mængder til fodringsforsøg.

Der skal være fokus på hjemmehørende arter, men det kan være svært at forudsige hvilke arter det er om 20 år. Anders foreslår europæisk perspektiv.

Der skal være sammenhæng mellem de arter der bruges til fodringsforsøg og så designdelen i AP 3.2.

Anders sørger for kobling.

Ad. 5a Hvor meget skal der tages med til prøverne

Der skal bruges ca. 500 gram – 1 kg pr. prøve, primært løv/blade, men meget små kviste kan også indgå. Det er dog vigtigt, at vi vælger at lave analyser på træer, som vi også kan skaffe til foderafprøvningen.

Vedr. køernes præferencer: Det er uvist om køerne vil spise snittet ved: Vi skal se på hvad de selv ville vælge hvis de havde frit valg. Jo færre grendele jo bedre. Bark fra de små kvistdele er interessant, men blade er vigtigst. Køer er gode til at sortere, viser erfaringerne fra Mads.

Høst af materiale til analyser: Høstmetode der tager mindst muligt ved med.

Der kan evt. tages forskellige prøver: Prøver med kun blade og prøver med både ved og blade. Det afhænger af, hvor mange træarter vi vil have prøver fra, og hvad der er budget til.

Der er i budgettet både afsat penge til høst og til analyse. Birgitte foreslår In vitro analyse. Vi skal være opmærksomme på, at det materiale der høstes skal kunne analyseres i forhold til sammenligningsgrundlag. Camilla snakker med Steins.

Ad. 5b Hvornår og hvor mange prøver

I forhold til fodring er det bedst med flere analyser fra et mindre antal udvalgte træarter (fx 3-4). Obs. på at der i analysen indgår både mineraler, fedt og protein.

God ide at tage højde for sæson, så prøver tages hen over sæsonen: Tage udgangspunkt i hvornår det skal udfodres (fx i perioder hvor anden fodermængde (græs) er begrænset) eller hvornår træerne har størst næringsindhold (2-3 gange i løbet af en sæson). Årsskud kan være ok at benytte (Anders E).

NyVrå skal i GUDP-projektet Outfit lave analyser på pil, vores analyser skal koordineres med disse, så vi ikke laver de samme, og vi kan tage flere med i vores undersøgelse (Anders Bak fra Ny Vrå skal kontaktes).

Ad. 6 Problematik omkring 100% øko fodring og afprøvning med brug af konventionelle træer

Der skal foreligge en partidokumentation, hvis der hentes træ fra andre økologiske ejendomme (Birgitte). LBST har oplyst, at der ikke findes økologiske træer (Anders E). Det kræver skriftlig dokumentation, hvis der bruges konventionelle træer. Også obs. på læhegn, da disse ikke nødvendigvis er omfattet af den status markfalden har. Læhegn kan omlægges via straksomlægning. Dette er også aktuelt, hvis køerne skal have adgang til læhegn, og disse ikke er omfattet af markfladen. Camilla undersøger status på læhegn hos Mads og Gert samt kontakter LBST for afklaring vedr. brug af konventionelle træer til økologiske køer.

Konklusion:

- Der tages analyser på 3-4 træ-arter med flere analyser over året (det der er budget til).
- Rødel, Pil (Båndpil og Gråpil), Tjørn, Røn, Asp og Sargents æble overvejes videre.
- Det skal så meget løvbiomasse med som muligt i prøverne (men det går med helt tynde kviste).
- Årsskud kan være ok at tage med.

Ad. 7 Andet

Forslag fra Mads: Måle ædelyst, mængde de vil æde, indhold af mikronæringsstoffer og mineraler samt udbyttmålinger (vi ved ikke hvor meget vi kan høste pr. ha, men der kan evt. findes tal fra litteraturen). Endvidere forslag om målinger af hvad der sker i vommen og om tilskud af løv/ved ændrer på noget, fx foderudnyttelse. Der kan laves analyse af fordøjelsen, det koster ca. 2000 kr. pr prøve. Det er ikke muligt at medtage disse ekstra målinger i projektet, men ideen er noteret på liste med nye ideer på One Drive (ide: påvirkning af koens omsætning, mikrobielt i vommen, fremmer det foderudnyttelsen, ændrer det på den gødning der kommer ud eller på mælkens sammensætning).

Kommentar (Rasmus) omkring næringsstofindholdet i jorden og betydning for indholdet i træerne? Når vi kender træarterne, kan vi undersøge indholdet i træerne ved forskellige næringsstofindhold i jorden. På ejendommene er der dog et kendskab til jordforhold på forhånd (kun den næring i jorden, som der tilføres), så det afhænger af hvilke arealer der tales om; landbrugsjord (gødsket) eller naturarealer. De træfoderundersøgelser, som Camilla (fra præsentationen) henviser til fra DK er fra naturarealer. Det kan derfor godt tænkes, at næringsstofindholdet er anderledes på landbrugsbedrifterne.

Der findes en stor international trædatabase der evt. kan være brugbar. Mette har kontaktoplysninger.